

лення на територіях Європейської частини Росії, Сибіру та Середньої Азії свідчить про тимчасовість перебування.

Всіх етнічних асирійців об'єднувало 100% володіння національною мовою. Місцем свого постійного проживання асирійці обирали сільську місцевість. Лише 24,41 % населення проживало у містах, 75,58 % – в уїздах. На постійність проживання в сільській місцевості вказує факт співвідношення статей. У містах 1:5,25 (одна жінка на п'ять чоловіків), в уїздах – 1:1,25. [2, с. 18-19]

Спираючись на статистичні данні розуміємо, що самостійну зайнятість мали 1898 ч. та 102 ж. (37,36% загальної чисельності). На патріархальність відносин свідчить факт працевлаштованих жінок – 5,1 % (від кількості усіх жінок). Працевлаштування базувалось на професіях які не потребували освітнього рівня: сільське господарство – 629 осіб, прислуга – 228 осіб, будівництво та ремонт – 494 осіб, торгівля – 142 особи.

Констатуємо загальний низький освітній рівень зустрічаються поодинокі випадки зайнятості в «адміністрації, поліції, суді» – 4 особи, «становій службі» – 4 особи, навчально-виховній діяльності – 5 осіб. [2, 354-355]

Статистичні показники підтверджують гіпотезу про дотримання традиційно-патріархального укладу життя національною громадою, як-то, компактного проживання, відсторонення жінки від системи економічної зайнятості, володінням національною мовою. Разом з цим, окремі представники громади змогли соціалізуватись та претендувати на державницькі посади, які передбачали наявність певного освітнього рівня. Результат перебування асирійської громади на території імперії було реалізацією державної політики формату безпеки у регіоні. Створення умов для соціально-економічної адаптації меншини відбувалось завдяки лояльній імперській політиці.

1. Алфавитный список народов, обитающих в Российской империи. - Санкт-Петербург : издание Канцелярии Комитета министров, 1895. - V, 90 с. ; 20. - Перед загл.: Накануне всеобщей переписи Библиогр.: с. 87-90.

2. Общий свод по Империи результатов разработки, данных первой всеобщей переписи населения, произведенной 28 января 1897 года. Санкт-Петербург : паровая типо-литография Н.Л. Ныркина, 1905. - 2 т. 36 см [Т.] 2. - Санкт-Петербург : паровая типо-литография Н. Л. Ныркина, 1905. - [6], LX, 417 с. - 2 тит. л. В кн. также: Краткий обзор цифровых данных / [сост.]: С. Патканов, В. Гребенщиков, Н. Швейкин, Ю. Бруннеман, А. Гильшер.

3. Маргулов А. Х. Асирійці України в 1920-1930-х роках: хроніки протистоянь. Донецьк: Східний видавничий дім, 2014. 417 с.

Роман Миролюк,
професор кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичного наук, професор

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЩОДО КАНДИДАТА НА ПОСАДУ СУДДІ

Одним із етапів добору на посаду судді, який потребує окремого аналізу, є проведення спеціальної перевірки щодо кандидата на посаду судді. В межах процедури добору на посаду судді вперше після успішного складання відбіркового іспиту та перед направленням для проходження спеціальної підготовки кандидата щодо нього здійснюється спеціальна перевірка яку не слід плутати з перевіркою досьє кандидата як більш складною процедурою.

Аналіз статей Закону які регламентують здійснення спеціальної перевірки, а саме ст.ст. 74-76, дає можливість виокремити форми (види) такої перевірки:

1) надсилання посадовими особами ВККСУ (відділу з питань проведення перевірок) до уповноважених органів запитів про перевірку відповідних відомостей щодо вказаних осіб та отримання від них відповідей;

2) перевірки відомостей шляхом безпосереднього доступу посадових осіб ВККСУ до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування;

3) отримання ВККСУ від фізичних та юридичних осіб а також ЗМІ інформації щодо кандидатів на посаду судді;

4) перевірка декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, поданої кандидатом на посаду судді;

5) перевірка декларації родинних зв'язків кандидата на посаду судді [1].

Про серйозність та значущість даного етапу добору на посаду судді свідчить законодавчо передбачена можливість недопуску до подальшого етапу добору на посаду судді у випадку виявлення інформації, що свідчить про невідповідність кандидата на посаду судді при будь-якій формі такої перевірки.

Попри те, що ВККСУ розроблено та затверджено в достатній кількості Положень, які регламентують порядок здійснення окремих етапів процедури добору на посаду суддів порядок проведення спеціальної перевірки відсутній. Це пов'язано з тим, що ВККСУ в даному випадку керується Порядком проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 р. № 171 [Офіційний вісник України. 2015 р, № 28. Стор. 115. Стаття 812], яким урегульовано: суб'єкти перевірки – особи, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, до яких віднесено суддей; об'єкти перевірки – відомості про кандидата на посаду судді, які підлягають обов'язковій перевірці; суб'єкти, які наділені повноваженнями щодо здійснення перевірки; етапи та строки перевірки; порядок підготовки та подання довідки про результати спеціальної перевірки.

Здійснювати поглиблений аналіз означених вище етапів з огляду на предмет дослідження та з урахуванням обмеження його змісту немає потреби, а будь-яку правову норму чи акт можна піддати критиці та запропонувати окремі зміни до його змісту. Тому нижче визначимо особливості такої перевірки стосовно кандидатів на посаду судді та звернемо увагу на окремі аргументи щодо її удосконалення.

Організаційне забезпечення проведення спеціальних перевірок кандидатів на посаду судді здійснює відділ з питань проведення спеціальних перевірок кандидатів на посаду судді департаменту з питань суддівської кар'єри секретаріату ВККСУ.

Сама процедура спеціальної перевірки полягає у вивченні матеріалів щодо кандидатів на посаду судді, направленні запитів про перевірку повідомлених ними відомостей, отриманні відповідей та аналітичній обробці отриманих даних щодо: наявності у кандидата громадянства України та періоду проживання в Україні не менш, ніж 10 років; наявності вищої юридичної освіти; стажу роботи в галузі права не менш, ніж 3 роки; відсутності не знатої чи не погашеної судимості та судових рішень про визнання кандидата обмежено дієздатною або недієздатною особою; відсутності хронічних психічних або інших захворювань, що перешкоджають виконанню функцій зі здійснення правосуддя.

У порядку перевірки відомостей щодо суддів ВККСУ опрацьовуються питання щодо дотримання ними вимог щодо несумісності, визначених ст. 54 Закону України «Про судоустрій та статус суддів», а саме зайняття посади в будь-якому іншому органі державної влади, органі місцевого самоврядування та з представницьким мандатом, поєднання суддею свої діяльності із підприємницькою або адвокатською, будь-якою іншою оплачуваною роботою (крім викладацької, наукової і творчої діяльності), входження до складу керівного органу чи наглядової ради підприємства чи організації, що має на меті одержання прибутку та ряду інших встановлених Законом заборон щодо професійної діяльності судді.

Додатково у порядку спеціальної перевірки щодо кандидата на посаду судді перевіряється інформація щодо: наявності судового рішення, що набрало законної сили, згідно з яким особу притягнуто до кримінальної відповідальності, зокрема за корупційні правопорушення; наявності відомостей про кандидата в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні, або пов'язані з корупцією правопорушення; достовірності відомостей, зазначених кандидатом у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за минулий рік; відношення особи до військового обов'язку.

До того ж слід зазначити, що спеціальна перевірка проводиться ВККСУ виключно за письмовою згодою кандидата на посаду судді вперше.

Спеціальна перевірка кандидата на посаду судді вперше повинна проводитися з дотриманням строку, визначеного законодавством про запобігання корупції, а саме в 25-денний термін. Однак, як зазначають самі посадові особи ВККСУ, на практиці цей строк практично завжди перевищує два місяці, пояснюючи це тим, що хоча законодавцем і визначено 25 днів з розрахунку терміну надсилання запиту, опрацювання його виконавцем, поштової доставки та аналізу відповіді, на практиці ж навіть державними установами запит опрацьовується у строк до місяця, а пошта також не завжди дотримується встановлених нормативів на пересилку кореспонденції. Крім того, наприклад у разі наявності розбіжностей між задекларованими кандидатами доходами та обліковими даними Державної фіскальної служби України, кандидату надається можливість надати ВККСУ пояснення в п'ятиденний термін. Для надання таких пояснень як майбутні так і діючі судді, не завжди протягом одного тижня, можуть отримати за місцями своєї роботи та у банках необхідні відповідні підтверджуючі документи. Окрім того, часто ВККСУ направляє запити до підприємств різної форми власності, які не завжди достатньо відповідально ставляться до дотримання встановлених законом строків на надання відповідей. Є випадки, коли такі підприємства виявляються вже ліквідованими, або такими, що знаходяться на стадії ліквідації і нам доводиться шукати їх правонаступників, або надавати запити в архівні установи, що збільшує терміни проведення відповідної перевірки. А у багатьох випадках зазначені пояснення потребують додаткової перевірки. Крім того, значна кількість державних установ пересилає запити ВККСУ підпорядкованим місцевим підрозділам, що теж автоматично збільшує терміни нашої роботи [3].

Таким чином, у середньому перевірка може здійснюватися від двох до трьох місяців, зокрема наприклад, у випадках складного вирахування стажу в галузі права або перевірки невідображеного в останньому паспорті кандидата на посаду судді десятирічного терміну проживання в Україні, крім того ускладнюється процес направлення запитів та отримання відповідей на тимчасово окуповану територію України та на територію АРК.

Однією із проблем провадження перевірок відносно кандидатів на посаду судді є певна колізійність між нормами законодавства про захист персональних даних та Порядком спеціальних перевірок та перевірок діючих суддів, що проводиться ВККСУ. Так, захист персональних даних кандидатів, а особливо діючих суддів перебувають під жорстким контролем керівництва ВККС, матеріали спеціальної перевірки та перевірки суддів мають опрацьовуватись лише з дотриманням вимог обмеження доступу до інформації, допуск до них мають лише члени ВККСУ та чітко визначене відповідним наказом Голови ВККСУ обмежене коло працівників секретаріату.

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII: *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст.545.

2. Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 р. № 171. Офіційний вісник України. 2015 р, № 28. Стор. 115. Ст. 812.

3. Віталій Барський. На всіх етапах добору за кандидатами пильно спостерігає громадськість. *Юридична газета*. – 25.08.2015. – № 34 (480). <https://www.vkksu.gov.ua/ua/about/na-wsich-ietapach-doboru-za-kandidatami-pilno-spostierigae-gromadskist>.